

18 Οκτωβρίου, 1994

[ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ - ΧΕΙΜΩΝΙΔΟΥ,

Αιτήτρια,

v.

ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΙΑ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 586/92)

Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Προθεσμία καταχώ-
ρησης — Ενεργοποίηση της προθεσμίας — Πλήρης γνώση — Τεκμήρια
πλήρης γνώσης — Παράλειψη της αιτήτριας να προβεί σε ενέργεια για
απόκτηση πλήρους γνώσεως της διοικητικής απόφασης για περίοδο έξι
ετών ισοδυναμεί με εκπρόθεσμη άσκηση δικαιώματος καταχώρησης 5
προσφυγής.

Η αιτήτρια προσέβαλε με την προσφυγή της την απόφαση επιβολής
σ' αυτήν πειθαρχικής ποινής το 1985. Ισχυρίστηκε δε πως έλαβε πλήρη
γνώση της επίδικης απόφασης στις 24/6/1992. 10

Το Ανώτατο Δικαστήριο απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε
ότι:

Από τα στοιχεία ενώπιον του Δικαστηρίου, συμπεριλαμβανομένης 15
και της προφορικής μαρτυρίας της αιτήτριας, είναι φανερό ότι η αιτή-
τρια γνώριζε ότι δεν της παραχωρήθηκε, τον Αύγουστο του 1985, η ετή-
σια προσαύξησή της, πολύ πριν την καταχώριση της παρούσας προ-
σφυγής. Η ακριβής ημερομηνία κατά την οποία η αιτήτρια έλαβε γνώση
της μη παραχώρησης σ' αυτήν της εν λόγω προσαύξεσης δεν είναι γνω- 20
στή. Είναι όμως πρόδηλο ότι γνώριζε τούτο το αργότερο στις
22/10/1986, όταν απέστειλε τη σχετική επιστολή, το κείμενο της οποίας
παρατέθηκε πιο πάνω, στην ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. Όπως φαίνεται όμως, η αιτή-
τρια δεν γνώριζε τότε τους ακριβείς λόγους της μη παραχώρησης της

ετήσιας προσαύξησης της, αλλά έλαβε πλήρη γνώση της επίδικης απόφασης με την επιστολή των καθ'ων η αίτηση ημερομηνίας 24/6/1992.

5 Για να κινηθεί η προθεσμία για άσκηση προσφυγής πρέπει η γνώση της επιβλαβούς πράξης εκ μέρους του ενδιαφερόμενου να είναι πλήρης.

10 Στην παρούσα περίπτωση, έστω και αν η αιτήτρια δεν είχε πλήρη γνώση της επίδικης απόφασης, το 1985 ή το 1986, δεν εκωλύετο από του να προβεί έγκαιρα στις κατάλληλες ενέργειες για διαπίστωση των λόγων της μη παραχώρησης σ' αυτήν της εν λόγω προσαύξησης της. Θα μπορούσε έγκαιρα να προέβαινε στις ενέργειες στις οποίες προέβη σήμερα για απόκτηση πλήρους γνώσης. Η έλλειψη ενδιαφέροντος εκ μέρους της για περίοδο περίπου έξι ετών απ' ότου έλαβε γνώση της μη παραχώρησης σ' αυτήν της σχετικής προσαύξησης δεν μπορεί να θεωρηθεί υπό τις 15 περιστάσεις συγχωρητέα, αλλά αποτελεί παράλειψη, η οποία ισοδυναμεί με μη εμπρόθεσμη άσκηση του δικαιώματός της για καταχώριση προσφυγής.

20 *Η προσφυγή απορρίπτεται με ΑΚ150 έξοδα.*

Αναφερόμενη υπόθεση:

25 *Kritiotis v. Municipality of Paphos a.o. (1986) 3 C.L.R. 322.*

Προσφυγή.

30 Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ'ων η αίτηση με την οποία επιβλήθηκε στην αιτήτρια πειθαρχική ποινή το έτος 1985.

Π. Αγγελίδης, για την Αιτήτρια.

Γ. Στυλιανίδης, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ'ων η αίτηση.

35 *Cur. adv. vult.*

40 ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Δ.: Η αιτήτρια με την παρούσα προσφυγή ζητά δήλωση του Δικαστηρίου ότι η πειθαρχική ποινή που επιβλήθη σ' αυτήν το 1985 είναι παράνομη και/ή άκυρη και/ή εστερημένη οιασδήποτε νομικής ισχύος.

Η προσφυγή καταχωρήθηκε στις 3/8/1992.

Ο δικηγόρος για τους καθ'ων η αίτηση ήγειρε την προδικαστική

ένσταση ότι η προσφυγή είναι εκπρόθεσμος και/ή ασκήθηκε μετά την εκπνοή του χρόνου των 75 ημερών που προβλέπει το Άρθρο 146.3 του Συντάγματος. Οι δικηγόροι ακούστηκαν στο παρόν στάδιο επί της προδικαστικής ένστασης μόνο, γιατί αν αυτή ευσταθεί, το Δικαστήριο δεν μπορεί να προχωρήσει στην εξέταση της ουσίας της υπόθεσης. Τα γεγονότα της υπόθεσης, που έχουν σχέση με την προδικαστική ένσταση, είναι τα ακόλουθα.

Η αιτήτρια προσλήφθηκε στις 24/7/1981 επί εκτάκτου βάσεως, ως Βοηθός Οδοντιατρείου και τοποθετήθηκε στο νοσοκομείο Κυπερούντας.

Με επιστολή της προς το Διευθυντή Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας (ο Διευθυντής), ημερομηνίας 8/2/1985, η Υπεύθυνη Αδελφή Νοσοκόμα του Νοσοκομείου Κυπερούντας, κατ'άγγειλε την αιτήτρια για απρεπή συμπεριφορά απέναντί της (Ερυθρό 48 στο φάκελο Τεκμήριο 2).

Με επιστολή του ημερομηνίας 19/2/1985, προς το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Υγείας, ο Διευθυντής Οδοντιατρικών Υπηρεσιών ζήτησε να κινηθεί η διαδικασία για διερεύνηση του θέματος.

Η αιτήτρια, με επιστολή της προς το Διευθυντή Ιατρικών Υπηρεσιών ημερομηνίας 6/7/1985, κατ'άγγειλε την Υπεύθυνη Αδελφή Νοσοκόμα για εχθρική στάση και άσκηση ψυχολογικής καταπίεσης εναντίον της (Ερυθρό 57 στο φάκελο).

Ο Διευθυντής Οδοντιατρικών Υπηρεσιών δεν σύστησε τη χορήγηση ετήσιας προσαύξησης στην αιτήτρια την οποία η αιτήτρια θα έπαιρνε από 1/8/1985, για το λόγο ότι "εγκραμούσε πειθαρχική έρευνα/εισήγηση" (Ερυθρό 55(α)), ενημέρωσε δε σχετικά το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Υγείας (ο Γενικός Διευθυντής), με επιστολή του ημερομηνίας 7/8/1985, ζητώντας και πάλι το διορισμό ερευνώντος λειτουργού για τη διερεύνηση του θέματος (Ερυθρό 55).

Η αιτήτρια μετατέθηκε στο νοσοκομείο Πεδουλά από 14/10/1985. Όσον αφορά τις καταγγελίες της Υπεύθυνης Αδελφής Νοσοκόμου, το θέμα δεν κατέληξε σε πειθαρχική δίωξη της αιτήτριας. Από το Ερυθρό 64 (επιστολή του Γενικού Διευθυντή προς το Διευθυντή Οδοντιατρικών Υπηρεσιών ημερομηνίας 6/5/1986), φαίνεται ότι το θέμα διευθετήθηκε με ικανοποιητικό τρόπο, με πρωτοβουλία της ίδιας της αιτήτριας, αποφασίστηκε δε η χορήγηση της ετήσιας προσαύξησης της αιτήτριας "... από 1.5.86 αν αυτή δεν διευθετηθεί με τη μονιμοποίησή της.". Σχετικό είναι και το Ερυθρό 71 του φακέλου.

5 Στην αιτήτρια προσφέρθηκε, με επιστολή ημερομηνίας 26/4/1986, διορισμός επί μονίμου βάσεως, στη θέση Βοηθού Οδοντιατρείου, αναδρομικά από τις 8/11/1985, τον οποίο αποδέχτηκε με επιστολή της ημερομηνίας 14/5/1986 (Ερυθρά 65-68). Στην προσφορά διορισμού αναφέρεται μόνο η κλίμακα της θέσης, σε σημείωμα όμως, στο Ερυθρό 70 του φακέλου αναφέρεται ότι η μισθοδοσία της παραμένει η ίδια. Ο μισθός της καθορίστηκε με άλλο σημείωμα, ημερομηνίας 30/7/1986 (Ερυθρό 71), όπου αναφέρεται ότι η νέα ημερομηνία προσαύξησής της είναι η 1η Αυγούστου.

10 Στις 22/10/1986, η αιτήτρια έστειλε την ακόλουθη επιστολή στη συνδικαλιστική οργάνωση στην οποία ανήκει (ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.) (Κυανούν 86 στο φάκελο).

15 "Επιθυμώ να σας πληροφορήσω και να καταγγείλω τα κάτωθι:-

20 α) Υπηρετώ εις το Οδοντιατρείο Πεδουλά ως Βοηθός Οδοντίατρον και έχω 6 χρόνια υπηρεσία. Από 8 Νοεμβρίου, 1985 υπηρετώ εις την μόνιμο θέση Βοηθού Οδοντίατρον, (Ταχτ. Προϋπολογισμός) δυνάμει του νόμου 160/85.

25 β) Κατά το χρονικό διάστημα 24.8.85 έως 24.8.86 μου απεκόπη και παρεκρατήθη εκ του μηνιαίου μισθού μου η ετήσια προσαύξησης μου ανερχόμενη περίπου εις το ποσόν των £54. Η αποκοπή αυτή της προσαύξησέως μου, εγένετο αιφνιδίως και άνευ ουδεμίας γραπτής ή προφορικής προειδοποιήσεως και χωρίς ουδέποτε να μου εξηγηθεί γραπτώς ή προφορικώς ο λόγος της εις βάρος μου αυτής ενεργείας.

30 Διά τα ανωτέρω αισθάνομαι ότι αδικούμαι κατάφαρα και σας παρακαλώ όπως παρέμβητε ώστε να αρθή η αδικία αυτή η οποία έγινε εις βάρος μου και να μου επιστραφεί η αποκοπέισα προσαύξεσις του μισθού μου ως και να μεριμνήσετε για να μου εξηγηθούν οι λόγοι της ενεργείας αυτής."

35 Με άλλη επιστολή της προς την ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ., ημερομηνίας επίσης 22/10/1986, η αιτήτρια διαμαρτυρήθηκε για τη μετάθεσή της από την Κυπερούντα στον Πεδουλά και ζητούσε μετάθεσή της στη Λευκωσία, επικαλούμενη λόγους υγείας (Κυανούν 87). Ας σημειωθεί ότι προηγήθηκε επιστολή της, ημερομηνίας 25/8/1986, προς το Διευθυντή Οδοντιατρικών Υπηρεσιών, με την οποία ζητούσε μετάθεσή της στη Λευκωσία.

Όπως φαίνεται από επιστολή της ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. προς το Διευθυντή

Οδοντιατρικών Υπηρεσιών ημερομηνίας 6/2/1987, η ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. ασχολήθηκε με το αίτημα της αιτήτριας για μετάθεση, δεν γίνεται όμως πουθενά καμιά αναφορά για το θέμα της προσαυξήσής της.

Στις 30/3/1988 η αιτήτρια έθεσε και πάλι το θέμα της μετάθεσής της με επιστολή της προς το Διευθυντή Οδοντιατρικών Υπηρεσιών και κοινοποίησή της στην ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.. Ακολούθησε μεταγενέστερη επιστολή της προς την ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ., ημερομηνίας 11/7/1988, με την οποία εκτός του θέματος της μετάθεσής της, θίγεται και το θέμα της αποκοπείσας προσαυξήσής της, όπως και άλλο θέμα αναφορικά με την εμπιστευτική της έκθεση για το 1986, στα πλαίσια γενικού ισχυρισμού της για δυσμενή μεταχείριση (Κυανά 82-83). Τα ίδια επανέλαβε η αιτήτρια και σε επιστολή της προς τον Υπουργό Υγείας, ημερομηνίας 21/8/1988.

Ακολούθησε μακρά αλληλογραφία σχετικά με το θέμα που αφορούσε την εμπιστευτική έκθεση αιτήτριας για το 1986. Η αιτήτρια μετατέθηκε τελικά, από 9/10/1989 στη Λευκωσία, και στις 30/4/1992, απήχυνε προς την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας την πιο κάτω επιστολή, μέσω των δικηγόρων της.

“Έχωμεν εντολήν από την πιο πάνω πελάτιδά μας να σας αναφέρουμε ότι αυτή έχει διαπιστώσει ότι δυνατόν να μην της έχουν παραχωρηθεί οι προσαυξήσεις που επρονοούντο από το Σχέδιο Υπηρεσίας όπως επίσης και η έγκαιρη μετάταξή της εις την κλίμακα Α5.

“Θθεν και σας παρακαλούμεν όπως μας πληροφορήσετε την μισθολογικήν της εξέλιξη όπως επίσης και το σημερινό μισθολογικό της καθεστώς.”

Η πιο πάνω επιστολή διαβιβάστηκε στο Διευθυντή Οδοντιατρικών Υπηρεσιών ο οποίος διερεύνησε το θέμα και πληροφορήσε σχετικά τους δικηγόρους της αιτήτριας, με επιστολή του ημερομηνίας 24/6/1992. Στην επιστολή αυτή επισυνάφθηκε κατάσταση του λογιστηρίου του Τμήματος, από την οποία φαίνεται ότι η ετήσια προσαυξήση, η οποία έπρεπε να παραχωρηθεί στην αιτήτρια από 1/8/1985, καθυστέρησε μέχρι τις 1/5/1986. Ο λόγος, όπως αναγράφεται στις “Παρατηρήσεις”, είναι ο ακόλουθος: “Της επεβλήθη από το Δ/ντή Οδοντιατρικών Υπηρεσιών πειθαρχική ποινή για διακοπή της ετήσιας της προσαυξήσης για 9 μήνες (Φακ. 6606).”

Ως συνέπεια της πιο πάνω επιστολής η αιτήτρια καταχώρησε την παρούσα προσφυγή.

5 Ο δικηγόρος για τους καθ' ων η αίτηση ισχυρίστηκε ότι η αιτήτρια, παρ' όλο ότι κατά το χρόνο αποδοχής της προσφοράς διορισμού της στη μόνιμη θέση Βοηθού Οδοντιατρείου γνώριζε ήδη την επίδικη απόφαση αποδέχτηκε την προσφορά διορισμού της χωρίς καμιά επιφυλάξη. Γι' αυτό, είναι η εισήγησή του, στερείται εννόμου συμφέροντος.

10 Ισχυρίστηκε επίσης ότι το θέμα αφορά χρηματική διαφορά, που είναι θέμα ιδιωτικού και όχι δημοσίου δικαίου. Αλλά, είπε, η προσφυγή της αιτήτριας είναι εκπρόθεσμη, αφού η αιτήτρια γνώριζε για την επίδικη απόφαση από τις 30/8/1985, όταν εισέπραξε το μισθό της, αλλά εν πάση περιπτώσει, τουλάχιστον από τις 22/10/1986, οπότε απέστειλε επιστολή επί του θέματος στην ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.. Το ότι γνώριζε πλήρως την επίδικη απόφαση φαίνεται επίσης από τις επιστολές 15 της προς τον Υπουργό Υγείας και την ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ., ημερομηνίας 21/8/1988 και 11/7/1988 αντίστοιχα. Είναι η θέση του ότι η αιτήτρια είχε επαρκή γνώση της επίδικης απόφασης από τον Αύγουστο του 1985, επαρκής δε γνώση δεν περιλαμβάνει και το αιτιολογικό της απόφασης, το οποίο η αιτήτρια επιζητούσε να μάθει με τις πιο πάνω 20 επιστολές της.

25 Ο δικηγόρος της αιτήτριας ισχυρίστηκε ότι η επίδικη απόφαση ουδέποτε κοινοποιήθηκε στην αιτήτρια, η οποία έλαβε γνώση με την επιστολή των καθ' ων η αίτηση ημερομηνίας 24/6/1992. Υποστήριξε δε ότι η προθεσμία των 75 ημερών, άρχεται από την ημερομηνία που η αιτήτρια απέκτησε πλήρη γνώση της επίδικης απόφασης, περιλαμβανομένης και της αιτιολογίας της. Η αιτήτρια δεν είχε γνώση της φύσης της πράξης που της προκάλεσε τη ζημιά, πριν τις 24/6/1992.

30 Από τα στοιχεία ενώπιόν μου, συμπεριλαμβανομένης και της προφορικής μαρτυρίας της αιτήτριας, είναι φανερό ότι η αιτήτρια γνώριζε ότι δεν της παραχώρηθηκε, τον Αύγουστο του 1985, η ετήσια προσαύξησης της, πολύ πριν την καταχώριση της παρούσας προσφυγής. Η ακριβής ημερομηνία κατά την οποία η αιτήτρια έλαβε γνώση 35 της μη παραχώρησης σ' αυτήν της εν λόγω προσαύξησης δεν είναι γνωστή. Είναι όμως πρόδηλο ότι γνώριζε τούτο το αργότερο στις 22/10/1986, όταν απέστειλε τη σχετική επιστολή, το κείμενο της οποίας παρατέθηκε πιο πάνω, στην ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. Όπως φαίνεται όμως, η αιτήτρια δεν γνώριζε τότε τους ακριβείς λόγους της μη παραχώρησης της ετήσιας προσαύξησης της, αλλά έλαβε πλήρη γνώση της επίδικης απόφασης με την επιστολή των καθ' ων η αίτηση ημερομηνίας 40 24/6/1992.

Για να κινηθεί η προθεσμία για άσκηση προσφυγής πρέπει η γνώ-

ση της επιβλαβούς πράξης εκ μέρους του ενδιαφερομένου να είναι πλήρης (*Kritiotis v. Municipality of Paphos and Others* (1986) 3 C.L.R. 322, 345-346). Στα Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, 1929-1959, αναφέρονται, στη σελίδα 253, τα ακόλουθα:-

5

"Γνώσις

Μη κοινοποιηθείσης ή μη δημοσιευθείσης, συμφώνως προς τας ανωτέρω αρχάς, διοικητικής τινός πράξεως, έστω και αν η κοινοποίησις ή η δημοσίευσις επιβάλλεται υπό του νόμου, η προθεσμία προς άσκησιν αιτήσεως ακυρώσεως άρχεται διά της πλήρους γνώσεως της πράξεως υπό του αιτούντος.

10

.....

15

Ως γνώσις νοείται η αναφερομένη εις το περιεχόμενον της πράξεως, μη απαιτουμένης και πλήρους γνώσεως των λόγων ακυρότητος αυτής: 2312(53).

Η γνώσις κινεί την προθεσμίαν της αιτήσεως ακυρώσεως οσάκις είναι πλήρης και συνάγεται ασφαλώς εκ των στοιχείων του φακέλου ή εκ της φύσεως και των συνθηκών εκάστης υποθέσεως. Νομολογιακώς έχουν καθιερωθή τεκμήριά τινα γνώσεως, και δη πλήρους, της προσβαλλομένης πράξεως. Τοιαύτα είναι η υποβολή αιτήσεως θεραπείας ή ιεραρχικής προσφυγής κατά της προσβαλλομένης πράξεως, η αίτησις ανακλήσεως, ή η αίτησις αναθεωρήσεως αυτής: 1716(53). Επίσης εκρίθη ότι τεκμηριούται η πλήρης γνώσις εξ υποβολής αιτήσεως προς την Διοίκησιν, εν η αναφέρεται το περιεχόμενον της προσβαλλομένης πράξεως, ως επίσης και εκ της παρόδου μακροού χρόνου από της εκδόσεως της πράξεως, ιδία δε αν υφίσταται προφανές ενδιαφέρον διά την τύχην της υποθέσεως."

20

25

30

(Οι υπογραμμίσεις δικές μου.)

35

Επίσης, στο σύγγραμμα του Θεμιστοκλή Τσάτσου "Αίτησις Ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας", έκδοση 3η, αναφέρονται τα ακόλουθα, στις σελίδες 80 και 81:-

"Εφ' όσον η πράξις είναι προσιτή ευκόλως εις τον ενδιαφερόμενον, η μη εντός ευλόγου χρόνου ενέργεια των απαιτουμένων προς λήψιν πλήρους γνώσεως αυτής, αποτελεί παράλειψιν και πταίσμα, ούτινος αι συνέπειαι δέον να εξομοιωθώσι προς την μη εμπρόθεσμον άσκησιν της αιτήσεως ακυρώσεως, της οποίας η

40

5 προθεσμία δεν είναι δυνατόν, εν τοιαύτη περιπτώσει, ν' αδρανή-
ση επ' άπειρον, εκτός εάν προκύπτει ότι, παρά την πάροδο μα-
κρού χρόνου από της εκτελέσεως, η πλήρης γνώσις ήτο αδύνατος
ή συγγνωστή η σχετική έλλειψις ενδιαφέροντος του διοικουμένου,
όσον αφορά εις την έκδοσιν ή το περιεχόμενον της πράξεως."

10 Στην παρούσα περίπτωση, έστω και αν η αιτήτρια δεν είχε πλήρη
γνώση της επίδικης απόφασης, το 1985 ή το 1986, δεν εκωλύετο από
του να προβεί έγκαιρα στις κατάλληλες ενέργειες για διαπίστωση
15 των λόγων της μη παραχώρησης σ' αυτήν της εν λόγω προσαύξησής
της. Θα μπορούσε έγκαιρα να προέβαινε στις ενέργειες στις οποίες
προέβη σήμερα για απόκτηση πλήρους γνώσης. Η έλλειψη ενδιαφέ-
ροντος εκ μέρους της για περίοδο περίπου έξι ετών αφ' ότου έλαβε
15 γνώση της μη παραχώρησης σ' αυτήν της σχετικής προσαύξεσης δεν
μπορεί να θεωρηθεί υπό τις περιστάσεις συγχωρητέα, αλλά αποτελεί
παράλειψη, η οποία ισοδυναμεί με μη εμπρόθεσμη άσκηση του δι-
καιώματός της για καταχώριση προσφυγής.

20 Με βάση τα πιο πάνω, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι η παρούσα
προσφυγή είναι εκπρόθεσμη και κατά συνέπεια απορρίπτεται.

Η αιτήτρια να πληρώσει £150,00 έναντι των εξόδων των καθ' ων
η αίτηση.

*Η προσφυγή απορρίπτεται ως εκ-
πρόθεσμη με £150,- σε βάρος της αι-
τήτριας.*